

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-UCCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassóban egy hóra 52 lej
negyedévre 140, félévre 270, egy évre 500 és 10 lej kézbesítési
díj. - Vidékre postai küldéssel 60, 170, 320 és 600 lej
Külföldre negyedévre 250, félévre 500, egész évre 800 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITÉRADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

Svájc tárta fel Románia királya előtt a liberális kormányzat veszedelmét

**Hiába fenyegették gazdasági bojkottal Svájcot, az elnyomott romániai ki-
sebbségek ügyét magukévá tették a svájciak**

ZÜRICH. (A Brassói Lapok munkatársától.) Svájcban az utóbbi időben nagyon komolyan foglalkoznak a romániai nemzeti kisebbségek sorsával és panaszával. És ha a svájciak e törődésének inkább vallásfelekezeti, mint faji érdeke van is, nem vesztik fontosságából, mivel a párisi egyezmény a kisebbségeknek nemcsak faji, hanem vallási szabadságát is biztosította.

De leginkább fontossá teszi a svájci közvélemény állásfoglalását a romániai kisebbségek mellett az a tény, hogy azon a területen hangzik el a kritika, a méltatlankodás, a tiltakozás, ahol a Nemzetek Szövetsége ülésezik, ahol a népek sorsát hivatalosan intézik.

Két svájci tekintélyes és elterjedt organum, az Ostschweiz, mely naponta kétszer jelenik meg és a Morgen, Svájc katolikus napilapja foglalkoznak ujabban a romániai kisebbségek sérelmeivel.

Mindkettőnek a cikkeiből két érdekes és figyelemreméltó mozzanat domborodik ki. Az egyik az, hogy Ferdinánd királynak és Mária királynénak svájci tartózkodásuk alkalmával az ottani katolikusok és protestánsok tárlták fel romániai hitsorsosaik elnyomott helyzetét, a másik pedig, hogy a román kormány fiaszkót vallott azzal a fenyegetésével, hogy Svájcot gazdaságilag bojkottálja, ha a román kormányt támadó lapjait el nem nemitja.

Az Ostschweiz »román ellenzéki körökből« című vezetőcikke előbb megállapítja, hogy a liberális párt választási viszályai után lett többség, de egy új választás, mint a szél a port fogja elfújni ezt a többséget.

A román ellenzék a kormány közeli bukására főképp abból meríti reményét, hogy Ferdinánd király a külföldön szomorú tapasztalatokat szerzett liberális tanácsadójának politikájáról, főképp román kat. és protestáns alattvalóinak az elnyomatásáról. A lap szerint a svájci kat. és protestáns ujságok »nyitották fel a király szemét.« Tőlük tudta meg ő felsége, milyen kedvezőtlen Románia helyzete a külföldi közvéleményben a barbár elnyomási rendszer mellett. Ez — ugymond — nem maradt hatás nélkül a királyi pártra.

Ugyanezt a hangot üti meg a Der Morgen című lap is, mely főképp a romániai román kat. testvérek templomáért és iskolájáért száll sorompóba, s szintén a királyi pár svájci tapasztalataira utal.

Felpanaszolja a romániai kat. birtokok kisajátítását, melynek ellenében neveltséges kis százalék a kártalanítás. A svájci katolikusok a román királyi pár berni útja alkalmát használták fel, hogy öfelsegeik figyelmét azokra az állapotokra felhívják, melyeket előtűk a liberális kormány eltitkol. Ezt annál inkább tehették, mivel a király román katolikus, a királyné pedig protestáns, s mindketten a legjobb indulattól vannak áthatva a kisebbségek iránt, de ez a jóindulat a ro-

mán liberalizmus páncélján nem tud áthatolni.

A román kormánynak persze nagyon fájt — írják egybehangzóan a svájci lapok, — hogy ők védelmükbe vették a romániai kisebbségeket és bevádolták a kormányt. Petrescu Nicoló berni román követet mindjárt megbízták az ismert bojkottal való fenyegetés (százmillió értékű marhaszállítás, vasutak villamosítása

A leszerelő államok haderejüket a népszövetség rendelkezésére bocsátják

A vizályos felek közt katonai szakértők semleges területet szabnak meg

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A népszövetségi közgyűlés harmadik leszerelő bizottságának ugynevezett tizenkettes albizottsága folytatja tanácskozását, hogy az angol és francia megállapodást nemzetközi alapon kibővítsé.

Elsősorban is azt akarják, hogy olyan államok is, mint például az északiak, melyek nem hajlandók a katonai szankciók elfogadására, közreműködjenek a leszerelési akcióban. Remélik, hogy még ezen a héten belül bizottság elé terjeszthetik a leszerelés végleges tervezetét.

A tervezet formájáról az a hír, hogy mint a közgyűlés határozatát fogják előterjeszteni a javaslatot és az egyes államok képviselői jegyzőkönyvszerűleg fogják aláírni.

Az aláírás kötelező erejű, amennyi-

ben beillesztik az általános megállapodásba.

A tizenkettes albizottságban tárgyalt titkos francia-angol egységtervről különben népszövetségi körben az alábbi verzió van forgalomban:

Az aláíró hatalmak teljes szárazföldi tengeri és légi haderejüket a népszövetség rendelkezésére bocsátják.

A döntőbíráskodási eljárásról szóló cikkek szerint, mihielyt két állam közt konfliktus tör ki, ez országok közt katonai szakértők ellenőrzésével katonaságtól meg tisztított zónát állapítanak meg.

Az aláíró hatalmak a népszövetségnek átadják haderejük statisztikáját és kötelezik magukat a leszerelési konferencián való részvételle.

Scotus Viator kezd kiábrándulni

Már ismeri a mélyreható ellentétet a csehek és tótok közt — Barátságot ajánl a magyarok iránt

(A Brassói Lapok tudósítójától.) Seton Watson, aki Scotus Viator álnév alatt a háborút megelőző években nagyarányú propagandát fejtett ki a magyarországi nemzeti sérelmek és Magyarország feldarabolása dolgában, Új Szlovákia (The new Slovakia) című könyvet írt a tótoknak a négyéves csehszlovák államban elfoglalt helyzetéről.

Scotus Viator, aki annak idején azt hirdette, hogy a magyar uralom a tótokat gazdasági és kulturális nyomorba döntölte, most kénytelen megállapítani, hogy a csehek és szlovákok közt mélyreható ellentétek vannak.

Scotus Viator rámutat arra, hogy a csendes, szemléltető természetű tót nép vallásos érzése, valamint a csehek atheizmusa és szilaj humanizmusa közt is bántó ellentétek mutatkoznak. A hitbuzgó katolikus tótok állnak legdacosabban szemben a csehekkel, akik kiméltelenül nekifrontottak vallási intézményeknek és a katolikus klérusnak. Szerinte még csak szította a tótok ellenséges érzését a cseheknek az az eljárása, hogy a katolikus többség vezetőit, mint Hlinkát és Jehliackát tüntetően mellőzték.

A közigazgatás terén is sok fonákságot és hibát lát. Hibáztatja például, hogy a főbb hivatalokat mind csehek töltik be, a tótoknak csak a kisebb jelentőségű állásokból jut.

A közigazgatást a prágai centralizmus jellemzi és Szlovákia miniszterének hatásköre is mind szűkebbre szorult.

A közoktatás Szlovákiában a csehesítés szolgálatában áll. A tanszemélyzet legnagyobb része cseh, az erdészeti akadémiát Brünnbe helyezték, az iskolakönyvekben a tót irodalom nagyjait nem szívesen juttatják szóhoz. Felemli még, hogy a pozsonyi egyetem, melyet eredetileg tót egyetemnek terveztek, elárasztják a cseh tanárok és diákok, ezzel pedig kiforgatják tót jellegéből.

Erdekes és bennünket közelebből érint Scotus Viator könyvének az a része, amely a Csehszlovákiában élő magyar kisebbség sorsára vonatkozik. A magyar kisebbség megnyugtására — mondja — jó volna a pozsonyi egyetemen néhány magyar tanszéket felállítani, abba kell hagyni a határmenti magyar területeken a csehszlovák telepítéseket, a földreformnál figyelembe kell venni a magyar parasztság érdekeit is, Budapesttel való barátságos tárgyalás útján minél előbb rendezni kell a régi köztisztviselők nyugdíj-ügyét és általában igyekezni kell a magyar kisebbséggel szívélyesebb viszonyt teremteni.

S ezeknek az egyszerű, elemi kívánságoknak a teljesítése nem késheik már sokáig, ha Scotus Viator is magáévá teszi, holott — tudvalevőleg — nem magyarbarát érzelmeivel szerzett hírnevet.

**A lej Zürichben
nyitáskor 2.80**

Négy tárcát kap a Radics-párt

BELGRAD. Politikai körökben az a hír terjedt el, hogy a Radics párt, a földművelésügyi, a postaügyi, a szociálpolitikai és az agrárreformügyi tárcákat kapja. A miniszterjelöltek: Macsek, Predavec, Kovacsevics és Retics.

Bulgáriában a helyzet válságos

Belgrádban a politikai gyilkosságok és a gorna dsumajai harcok miatt ostromállapotot hirdettek. Nagyszámu katonaság indult a színhelyére. Szófia lapok írják, hogy ott összeesküvést fedeztek fel, amelynek célja volt, hogy Petrics környékén kikiáltás a szovjetköztársaságot. Belgrádi hír szerint Bulgáriában a helyzet válságos. A legutóbbi két hét alatt a parasztszövetségnek hét vezetőjét gyilkolták meg.

SZÓFIA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A legutóbbi történt sorozatos gyilkosságok a macedón pártok viszálykodásából erednek. A meggyilkolt Vasiliev Athanaszov ezredes macedón vajda az autonóm pártnak, Kovacsev Dimov a kommunistapártnak a tagjai. Athanaszovot bosszúból gyilkolták meg, mivel aug. 31-én Todorov Alexandrovot, a macedón komitét vezetőjét agyonlőtték.

RUSZCSUK. Szombaton Gernad-Giumai községben a macedón irredentisták összejevett tartottak. A gyűlés alatt komitácsi bandák támadták meg a résztvevőket és megölték Alecu Parát és G. Atanasoff tartalékos ezredesét. A kifejlődő küzdelemben elesetek Gh. Zankoff, az »Ilen-Dev« szovetség elnöke, Arsene Joscoff, lapszerkesztő, Toboff s mások. A komitácsi bandák a szerb határ felé visszahúzódtak. Szófiában megölték Sl. Kovacseffet s Dimoff kommunista követet. A merénylőket itt letartóztatták.

Rövid hírek mindenfelől

PARIS. Nollet francia hadügyminiszter hivatalosan meghívta a lengyel hadügyminisztert Párisba.

BECS. Tegnap este hét és nyolc óra között a villanyművek munkásai szimpátia sztrájkot rendeztek és a belváros házcsoportjaiban a világítást kikapcsolták. A bértárgyalások Frank államkancellár közvetítésével folynak.

PARIS. Herriot francia miniszterelnök Dumesmillel meglátogatta a tuonai tengeri flottagyakorlatokat.

BUDAPEST. Norvégiában Magyarország aláírta a kedvezményes kereskedelmi szerződést.

BUDAPEST. A filatelisták kiállítását e hó 22-én nyitják meg Budapesten.

DORTMUND. A Hartwig tárnában bányászati szerencsétlenség történt. A szerencsétlenségnek három halottja és két sebesültje van.

BELGRAD. Szófia jelentések szerint a város környékén fegyvertűz zaja hallatszik. Hírlik, hogy az ország belsejében megkezdődnek a harcok.

(*) A Klein József és Fia cég árai — versenyarak.

ÉDES MUST

ELSŐ
KÜLDÉMÉNY
MEGÉRKEZETT

FLEISCHER GYÖRGY

BORNAGYKERESKEDŐNÉL, KOLOSTOR-U. 23.

Ház eladás!

A Szent János ucca 24. sz. alatti ház eladó.
5765 Bővebbet ugyanott.

TÜZIFA hasábos és felvágott
KOKS DARABOS
SZÉNA KAPHATÓ

Tontsch-féle raktár

Weiss Mihály-ucca 29
2054 Telefon 236-os

Tatarbunar rémes éjszakája

Bolsevik bandák újabb gyilkos garázdálkodása Besszarábiában

Rögtönzött minisztertanács Bukarestben — Nincs ok aggodalomra

BUKAREST. (A Br. L. tudósítójától.) A Brassói Lapok néhány nappal ezelőtt megemlékezett azokról a borzalmakról, amelyeket egy harmincöt tagból álló szervezett banda Nikolajevszka besszarábiai községben követett el, s amelynek a község primárja, felesége és cselédje estek áldozatul.

A nikolajevszkai eset nem marad elszigetelt jelenség, s eddig lefolytatott nyomozás, főként azonban az újabb események azt igazolják, hogy a nikolajevszkai támadás, de az azóta elkövetett kínzások is szervezett bolsevik bandák bűnei, amelyeknek véghezvitelében azokat orosz hatóságok támogatják teljes erővel, csak azért, hogy Besszarábia lakosságát állandó terror alatt tartsák.

A nikolajevszkai eset óta a kisebb-nagyobb bandabetéreseknek egész sorozatát követették el ezek a szervezett bandák, minden eddigi kegyetlenkedésüket felülmúlják azok a borzalmak, amelyeket Tatarbunar lakosságának kellett az elmúlt éjszaka végigszenvednie.

Alkony idején hatalmas banda közeledett részben gyalog, részben lóháton a Cetatea-Alba megyei község felé. Három emberekkel, gépfegyverekkel és robbanószerrel megpakolt teherautomobíllal követte őket. Így vonultak be Tatarbunarba, ahol első dolguk volt, hogy az összes táviró és telefonhuzalokat elvágják. Amikor ezzel a munkával végeztek, a postahivatal épületét mind a négy sarkán felgyújtották, a postafőnököket pedig megölték. Ezután megkezdtek a községben borzalmas portyázásokat. Minden ablakot betörttek, minden házba behatoltak, amit lehetett magukkal vittek. Ezt a munkájukat borzalmas gyilkosság követte: aki a községből idejekorán menekülni nem tudott, azt a legnagyobb kegyetlenséggel végezték ki, vagy legalább is súlyosan megsebesítették. A nalog-

tak és sebesültek számáról eddig pontos jelentést nem lehetett kapni, mert a községgel minden összeköttetés megszakadt.

Hajnal felé a gyilkos banda elvonult a községből, s a határ felé vette az útját. Utódözséről szó sem lehetett, mert a banda mindazokat, akik az autókhoz közeledni próbáltak, agyonlőtték.

Utjukat a közelfekvő Cisna község felé irányították, s míg a falun átvonultak, ott is mindent elpusztítottak.

A helyzet feletle sulyos volt, míg végre lovasságot és gyalogságot mozgósítottak a bandák ellen. Súlyos harc fejlődött ki, amelynek eredményéről azonban még jelentés nem érkezett.

Besszarábia határmenti községeit a legutóbbi napok eseményei érthető izgalomban tartják, annál is inkább, mert a Dnyeszeren túli orosz területekről állandóan fenyegetőzések érkeznek.

A hatóságok természetesen minden intézkedést megtettek, hogy a további bolsevik garázdálkodásoknak elejét vegyék.

Sürgős minisztertanács

Ma délben 12 órakor a belügyminiszteriumban értekezletet tartottak, amelyen résztvett Vaitoianu tábornok, miniszter, Franasovici belügyi államtitkár, Tarescu, Mardarescu hadügyminiszter és Stefanescu tábornok, csendőrségi parancsnok. Megvitatták a besszarábiai támadások miatt keletkezett helyzetet és azokat a teendőket, melyek ott szükségesek s elhatározta a védintézkedések kiterjesztését. A tanácskozásról kommunikét adtak ki, mely, szerint aggodalomra nincs ok.

Egy halott és több súlyos sebesült a CFR. legújabb áldozata

Az aradi vasúti szerencsétlenség részletei — Egy szép karrier tragikus vége

ARAD. (A Brassói Lapok munkatársától.) Az aradi vasúti katasztrófa sajnos újból elragadott több emberéletet. Mint megírtuk, tegnap, kedden reggel félhét órakor a Bukarest felől jövő 201. számú nemzetközi gyorsvonal teljes menetsebességgel beleszaladt egy tolató mozdonyba. Mintegy 70 kilométeres sebességgel száguldó gyorsvonal összeütközését, ami óriási erővel történt, fűlsiketítő robaj kísérte, mire a gyorsvonal utasai között leirhatatlan pánik történt. Többen leugráltak a robogó vonatról, hogy megmentsek életüket. Közvetlenül a podgyázkocsi után egy első osztályú vagonban több utas foglalt helyet, közöttük Gelberg Jenő aradi kereskedő, dr. Munk Béla volt nagyváradi orvos, és Asztalos Sándor békéscsabai építésmérnök, aki rokonai meglátogatásáról akart visszatérni Magyarországra. Az összeütközés következtében ennek a vagonnak az utasai sérültek meg leg súlyosabban. Asztalos Sándor szenvedte a leg súlyosabb sérüléseket. Gelberg Jenő, aki maga is megsebesült, ölén emelte le a szerencsétlenül járt békéscsabai mérnököt, de mire a pályaudvar peronjára értek, Asztalos kiszenvedett. Súlyosan megsebesült a gyorsvonal mozdonyvezetője, akinek életbenmaradásához kevés remény van.

A rémes balesetet az idézte elő, hogy a gyorsvonalnak, mielőtt befutott az aradi pályaudvarra, elromlott a légféke s az ugyanazon vágányon tolató mozdony előtt nem lehetett lefékezni a vonatot. A gyorsvonal így száguldott végig a pályaudvaron teljes sebességgel és az állomás épületén tul beleszaladt az ott tolató mozdonyba. A pályaudvaron szolgálatot teljesítő személyzet dermedten nézte a közeledő veszedelmet. Egy kalauz és egy forgalmi tiszt élete kockázatát árára fel is ugrott a robogó vonat mozdonyára, hogy segítségére legyen a mozdonyvezetőnek a fékezésben, de minketten szerencsétlenül ugrottak az ütközők közé estek, amelyek teljesen összeroncolták a derék vasutasok lábát.

A mentők azonnal kivonultak a helyszínre, a súlyos sebesülteket beszállították a köz-kórházba, a könnyű sebesülteket pedig a pályaudvaron bekötözték. A vonat nagy késéssel folytatta útját Budapest felé.

Asztalos József tragikus halálával egy gyönyörű karrier ért véget. Asztalos, mint marosvásárhelyi tudósítónk jelenti, régebben kőműves inas volt, de ambíciója

nem hagyta nyugodni ennél a mesterségnél s egymásután rakta le a vizsgákat, míg négy évvel ezelőtt érettségizett. Ezután beiratkozott a budapesti műegyetemre, Szorgalmasan tanult és már-már elérte célját, a mérnöki diplomát.

Néhány héttel ezelőtt a fiatalember hazajött Marosvásárhelyre, hogy a vizsgára szükséges tízezer lejt rokonaitól összeszedje. A rokonság a pénzt össze is adta és Asztalos József hétlőn délután boldogan ült fel az Arad felé induló vonatra és nem gondolta, hogy közeledik végzete.

Marosvásárhelyen lakó özvegy édesanyját az aradi rendőrség értesítette fia szomorú tragédiájáról.

Nemzetközi segítség a természeti csapásoktól sújtott államoknak

GENE. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Chiaro olasz szenátor a népszövetség ötödik bizottságában ismertetette azt a tervezetet, mely a természeti csapásoktól, földrengésektől, stb. sújtott államoknak nemzetközi segítségéről szól. A tervhez elvben Németország is hozzá járult. A vita most a pénzügyi hozzájárulás módozatainak megállapítása végett folyik.

Halálos autókatasztrófa

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok munkatársától.) Halálos autó baleset történt tegnap este a Félixfürdő és Nagyvárad közötti országúton. Lőrinc Sándorné kolozsvári lakos a fürdőből jött saját autóján, amelyet maga vezetett. Utközben defektus érte az autót, amely felborult és a benne ülők az árokba zuhantak. Lőrincné édesanyja, Györfi Zsigmondné, akit súlyos sérülésekkel a zsidókórházba szállítottak, egy hirtelen műtét után meghalt. Lőrincné csak könnyebben sérült meg.

Lloyd George az angol—orosz szerződés ellen

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Daily News arról értesül, hogy a liberális párt egységesen fog fellépni az angol-orosz szerződés módosítása végett. A párt elvileg nem ellenzi a gazdasági viszonyok helyreállítását Oroszországgal, de követeli, hogy ez igazságos és egészséges megegyezés alapján történjék.

Romániában kap állást a fehértemplomi plebános

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Megértük annak idején Kleitsch Mátyás fehértemplomi római katolikus plebános kálváriáját, melyet a jugoszláv hatóságok idéztek fejére azért, mert a plebános a sváb politika híve volt. Végére aztán se szó, se beszéd, a román határra tették át. Kleitsch Mátyás Romániában levő szülőinél tartózkodva úgy a fehértemplomi hitközségnek, valamint a nagybecskereki apostoli kormányzóknak kijelentette, hogy állására továbbra is reflektál és arról semmi szín alatt le nem mond. Eppen ezért érthetetlennek tűnt, hogy nemsokára rá miért nevezték ki az apostoli kormányzó új plebánost Fehértemplomra.

Az egyházmegyei papság körében most az a hír terjedt el, hogy Pacha temesvári apostoli kormányzó, aki tudvalevően testestől lelkestől híve a sváb mozgalomnak, kapva-kapott az alkalmon, hogy a sváb mozgalom egy ily kiváló reprezentánsát és ugyszólván vértanuját itt, a saját egyházmegyéjében láthasson és a megüresedett gyarmatai plebánia élére szemelte ki. A becskereki adminisztrátor tehát ezért töltötte be a fehértemplomi plebániát.

Igy a sokat hányatott plebános végre nyugalomba jut Romániában. Igaz, hogy a gyarmatai plebániára már ki volt írva a pályázat és csak egy pályázó volt, így hát ezt a lelkészt illetné tulajdonképpen ez az állás, annyival is inkább, mivel mások, akik szintén meg akarták ezt a plebániát pályázni, csak azért nem adták be folyamodványukat, mert a pályázó nagy tisztelői és így eleve visszaléptek.

A spanyolok visszavonulása Marokkóban

PARIS. (Saját tudósítónktól.) Madridi jelentés szerint a spanyolok Marokkóban a Lau torkolatnál a Gomora parton állásaikat kiürítették.

Milyen feltételek mellett lép be Németország a népszövetségbe?

GENF. (A Brassói Lapok tudósítónktól.) Bernsdorf gróf, a német népszövetségi liga elnöke beszédében kijelentette, hogy Németországnak két feltételhez kell kötnie a népszövetségbe való belépését. Az egyik az, hogy oda mint nagyhatalom lép be és állandó helyet kap a szövetség tanácsában, a másik pedig, hogy a versaillesi békeszerződés elismeréséről semmi újabb nyilatkozatot nem követelnek.

Jó minőségű bánáti préselt

rétiszéna

k a p h a t ó.

726

HELD és TÁRSA LUGOJ.

Üfelsége I. Ferdinánd

és az uralkodóház összes tagjai, a fővárosi nagyközönség, a közhalváltok, magánházak, kórházak, gyárak, kaszárnyák, uradalmak kizárólag a

"Pasteurisant" vizszűrőkészülék

által teljesen megtisztított ivóvizet isszák.

I

3000 belföldi elismerőlevél!

A világ leghíresebb orvostanára mint egyedülálló, teljesen megbízható készüléket ajánlják.

Egyszerű, olcsó, biztos hatása. Nagyrománia főelárúsiója és lerakat:

A. MENU & CIE.

román kir. udvari szállítók, Bukarest, Cal. Victoriei 55/c.

Telefon Román, francia, német Telefon 24/38. és magyar levelezés! 24/38.

KERJEN PROSPEKTUST!

Csak az erőszak alkalmazására szolgál a Népszövetség

Nitti nyilatkozata a mai európai helyzetről

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az United Press genfi levelezője meginterjúvolta Nitti volt olasz miniszterelnököt a népszövetség gyűlése alkalmából.

Az olasz államférfi azzal kezdte, hogy Amerika is, Európa is hamis úton járnak. A Dawes-féle tervezet sok illúziót tartalmaz. Németország viszonyai nagyon rosszak és míg aktivitását újra meg nem szerzi, Európa helyzete csak rosszabbodik. Németország agyongyöttrött ország; többet produkált, mint amennyi erejétől tellett. Londonban nem állították helyre Németország szabadságát.

A londoni konferencia nyilván haladást jelent, mert a franciákat kiábrándulás érte, de a poincarizmus tovább él; a Foreign Office ép úgy mint a Quai d'Orsay tovább ápolják a tradíciót.

Nitti kételkedik benne hogy a leszerelet megoldhassa a genfi népszövetség. A mostani szerződéseket valamennyi hatalomnak garantálnia kell és a nemzeteket meg kell győzni arról, hogy a mostani állapotok a helyesek. E helyett azonban azoknak azt kell látniuk, hogy a jelenlegi szerződések abszurdumok. Német és magyar népelemeket az igazságosság szelleme sőt értelem nélkül osztották el.

— Hiheti-e bárki is, — mondja tovább Nitti — hogy Németországot és Oroszorszá-

got erőszakkal el lehet egymástól választani, hogy Felsőszilézia rendezését valamennyi nemzet jóváhagyja? Vagy hogy a németiség az abszurd lengyel korridor által kettévágva maradhat? Hiheti bárki is, hogy Lengyelország és Csehország végleg uralkodhatik az abszolút német lakosságon? Vagy hogy Lengyelország végleg megtarthatja ama területeit, melyeknek tiszta német és orosz lakossága van?

Nitti így végzi nyilatkozatát:

— Es mégis minden ország, mely belép a népszövetségbe, kötelezi magát, hogy a státus quot fegyverrel fogja fenntartani. De az Egyesült-Államok a mai körülmények közt nem fog a népszövetség mellé állni és Oroszország is azt teszi amit akar.

— A mostani formula, melyben az ellentétes álláspontok megegyeztek csak arra való szisztéma, hogy az erőszakot olcsóbban alkalmazhassák.

Valódi béke sohasem lesz lehetséges a mostani békeszerződések revíziója nélkül. Minden más eszköz szemfényvesztés. Ha nem lesznek többé foglaló csapataink, ha minden ország határain belül szabad lesz, ha a legyőzötteknek elfogadható békefeltételeket szabnak, csak akkor beszélhetünk majd igazi népszövetségről. Most csak az erőszak alkalmazásának kétértelmű formájáról van szó.

Rablóüldözés Budapest legforgalmasabb helyén

Rendőrök és banditák uccai harca

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Izgalmas rablóhajsza játszódott le tegnap este Budapest egyik legforgalmasabb téren. Este tíz órakor a Liberty garázsából telefonon kértek egy autót a budai »Disznófő« vendéglőhöz. A garázs Fekete Béla soffírt küldte ki, aki megbízatásának megfelelően azonnal utnak is indult. Mikor kocsijával a vendéglő elé ért, három fekete álarcos rabló ugrott elő, a soffírt megtámadták, lerántották az ülésről és ütlegetni kezdték. A soffírnak volt annyi lélekjelenléte, hogy hirtelen elrontotta a gépet s így a támadók nem boldogulhattak vele. Az álarcosok erre felszólították a soffírt, hogy vegyen részt egy nagyobb arányú rablásban és fizetnek neki ötven millió koronát.

Fekete Béla szorult helyzetében nem tehetett mást, mint hogy színteg belelement a dologba, mire megindultak a város felé. A banditák azonban előzőleg bekötötték a soffírt száját és fegyveresen melléje ültek, nehogy jelt adhasson a járőreknek. A városba érve, Fekete menekülni próbált, de eredménytelenül. Revolverrel kényszerítették, hogy

hajtson az Üllői-útra, amikor azonban a kör-útra értek, a soffírt megpillantott két rendőrt, melléjük hajtott és megállott. Egy hirtelen mozdulattal lerántotta szájkötelékét, a melléje ülő rabló revolverét elkapta és segítségért kiáltott. A kocsiban ülő rablók erre rálőttek, de a lövések nem találtak, mire a rablók kiugrottak és a Nap-uccába menekültek.

Ekkor megkezdődött a rablók üldözése. A rendőrök a rablók közül kettőt, az egyik kapualjban megpillantották, de amikor a rendőrök közeledtek, feléjük, tüzelni kezdtek. Erre a rendőrök szintén revolver lövésekkel feleltek, majd mikor egyik bandita megsebesült, megadta magát, a másik pedig menekülni próbált, de a közönség elfogta. Az elfogott banditák Csoma Sándor 22 éves kereskedő segéd és Berta Márton 24 éves vámőr. Az elmenekült rabló neve Neumer Miklós. A rendőrségen az elfogottak bevallották, hogy három Kunhegyesről jöttek fel Budapestre és céljuk Koltai Károly kőbányai sertéskereskedő kirablása volt. Neumer kézrekerítésére széleskörű intézkedéseket tettek.

Székelyudvarhely közönsége a felekezeti iskoláért

SZÉKELYUDVARHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A felekezeti iskolák léteért annak idején Székelyudvarhelyről megindult küzdelem a napokban gyönyörű, lélekemelő fejezethez érkezett.

Székelyudvarhelyen, függetlenül a segésvári kongresszus országos érvényű határozatától tovább folyt a küzdelem a városban működő felekezeti iskolák fenntartása érdekében, melyeknek magyar kulturális jelentőségétől áthatva önként, zokszó nélkül meghozta áldozatát évek során át a közönség, most pedig óriási lépéssel mozdította elő a felekezeti iskolaügyet a róm. kat. egyházközség, mely az e célra összehívott értekezleten feltűnő nagy számban megjelenve, a buzdító, lelkes beszédek hatása alatt mint egy ember egyöntetűen, egyszerre, együttes lelkesedéssel megszavazta az új iskolai adománydíj tervezetét. Nem csekélyebbről, mint arról van szó, hogy az eddigi százezer lejes évi iskolajárulék helyett a jelen iskolai évben ket tőszázötvenezer lejt fizet be a róm. kat. egyházközség a maga iskoláinak személyi és dologi kiadásai fedezésére.

Nem nagy ez az összeg, de tekintve a közönség vagyoni állapotát, s a székelység szegénységét, bátran mondhatjuk, hogy a székelyudvarhelyi róm. kat. hitközség áldozathozatali teljesítőképességében eljutott a maximumig, melynél többet várni tőle, anyagiak tekintetében, nem is lehet. Székelyudvarhely azonban, mely mindig jó példával járt elől, nem az a város, mely ha úgy kívánja a szükség, erején felül is ne áldoznék a saját fele-

kezeti iskoláiért. Megmutatta a multban, meg a jelenben és meg fogja mutatni a jövőben is, hogy nem fájult el a székely vér s hogy nemcsak lelkesedni, de erős akarattal áldozni is tud fajáért, nyelvéért, hitéért, kulturájáért, vagyis iskolájáért.

Kicsiny összeg 250 ezer lejt, de megfizethetetlen erkölcsi értéket hord magában az a követendő mintául szolgáló lelkesedés és áldozatkészség, mely egy nemes és erős gesztussal megmentette a felekezeti magyar iskolát az elsorvadástól, a hozzá nem illő ki-mulástól.

Oberhausenben garázdálkodnak a megszálló francia katonák

BERLIN. Oberhausenben részeg francia katonák tegnap beverték a kirakatokat és bántalmazták a polgárokat. A felháborodott lakosság fenyegető fellépésére a francia csendőrség két garázdálkodó katonát letartóztatott. A város kiürítése már megkezdődött és tizen-négy napig fog tartani.

A latin-amerikai népszövetségi iroda előadója — magyar

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A latin-amerikai népszövetségi szervezőbizottság előadójának Baranyai Zoltánt választották meg.

Miniszterek visszaélései hadiszállítással

BELGRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kormányhoz közelálló Pravda írja, hogy Markovics és Jankovics radikális ex-miniszteren kívül Pesics tábornok volt hadügyminiszter ellen is vádat emelnek hadiszállítások körül elkövetett visszaélések miatt.

Nagyobb forgalom, csökkenő prémiumok Különös rendszer a CFR fizetéseknél — Az állam a vasutasokkal fizetési hi adósságait

(A Brassói Lapok tudósítójától). A vasuti alkalmazottak helyzetét nagyon megnehezítette az a körülmény, hogy a prémiumok összege ebben az évben sokkal kevesebb volt mint az alapfizetés összege. Más években ugyan is a vasuti tisztviselők legnagyobb mellékjövödelmének a prémiumok alkották s azoknak összege rendszeresen nagyobb volt a törzsfizetésnél. A prémiumok csökkenése nagyon érzékenyen érintette a vasutasokat s kérdést intéztek a vezérigazgatósághoz ebben az ügyben.

A vezérigazgatóság erre a vasut hivatalos lapjában hivatalos nyilatkozatot tett közzé, amelyben a következőket mondja: A vasuti alkalmazottak száma ez év júliusában 75.725, a tavaly júliusban 73.524 volt, tehát 2201 főnyi emelkedést mutat. Ez a létszámnövekedés azonban nem befolyásolta volna a prémiumok csökkenését, mert a tavalyi 68.094.800 lej alappal szemben az ezévi alap 77.780.000 lej, azaz míg a tavaly egy emberre ezer lejnyi kevesebb jutott, addig az idén többet mint ezer lej kaphattak volna.

A prémiumcsökkenést azonban az a körülmény okozta, hogy míg a tavaly az alapok hatvan százalékát osztották ki prémiumok gyanánt, addig az idén csak 50 százalékot kaptak a vasutasok, mert a fennmaradó 10 százalékot a pénzügyminiszter lefoglalta az államadósságok törlesztésére.

Az eljárás nem egyedülálló és nem megkérdő, azonban mégis csak furcsának kell tartanunk azt az eljárást, hogy az állam az amugy is rosszul fizetett vasuti alkalmazottak jövödelmének vonja el adósságainak kifizetésére, s viszont az adósságok is egyre növekszenek.

Olasz-angol konfliktus Egyiptom miatt

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától). Karó lapközlemények szerint az olasz-egyiptomi határrendezés alkalmából az olasz kormány megbízottját visszahívta.

A Daily Telegraph azt írja az olasz-egyiptomi konfliktusról, hogy Egyiptom ugyan független, de külügyi politika dolgában Angliához van kötve. Az olaszok először Angliához mentek határkiigazítás végett.

Az olaszok az egyiptomi határon repülő gépeket és csapatokat vonnak össze. A lapok fegyveres beavatkozást várnak az olaszoktól.

Perfekt magyar gyors- és gépirónő

csakis elsőrangú, teljesen perfekt gyors és szorgalmas munkaerők adják be ajánlataikat pontos adatokkal és a fizetési igények megjelölésével „Állandó 6466” jellegre a kiadóba.

Román és német nyelvtudással bírók előnyben részesülnek. — Perfekt gyorsírás feltétlen megkívántatik.

Eredeti angol szabadalmazott

DICK

BALATASZIJAK

kizárólag

KAMARYT & MEDER cégnél
BRASOV-TIMIȘOARA.

Zongorázik?

Megjelent az új Moravetz Album!

Pompás tartalom, előkelő kiállítás, a legjobb legolcsóbb ismét az összes között. Ez az év szenzációja! Mindenütt kapható.

294 II

Ahol tizenháromezer lakosból csak hétezer tud írni és olvasni

Nagybánya 10 év előtt és ma

NAGYBÁNYA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ilobánál széles ívben kanyarodik a szamosvölgyi gyorsvonal és a hegyek, amelyek eddig kék csikban vonultak a láthatáron, egyszerre közelebb jönnek, megnőnek, felszaladnak az égig és ózondus levegő özönlik be a nyitott vagonablakon. Ahogy elnézem a Poprád völgyével versenyző táját, önkénytelen is arra gondolok, hogy a híres nagybányai piktorok keresve se találhattak volna szebb vidéket ennél. S míg a vonat elfut a hegyek alján, amelyeken roskadozva állnak gyümölcsfák terhe alatt a fák s lenn a réteken dus asztalokban áll a termés — arra kell gondolnom, miért is vándorolt ki innen olyan sok-sok dolgos, élet-erős, termékeny és becsületes magyar ember?

Ilobától Nagybányáig alig egy óra az út, Ez alatt van időm e fenti kérdések felett is gondolkodni.

Kivándorolt a nép az árvíz miatt

A kivándorlás nem új keletű Szatmármegyében. Tíz évvel ezelőtt, amikor a Szamos Szinyérváralja egész környékét elöntötte, az árvíz sújtott nép tömegesen vándorolt ki Amerikába s a kivándorlást a politikai agitátorok lelketlen üzemei olyan mérvűre fokozták, hogy Csaba Adorján akkori főispán a belügyminiszterhez fordult tanácsért, hogy miképp vegye elejét a nagy kivándorlási láznak? E kérdésre már nem volt ideje felelni a belügyminiszternek, mert időközben kitört a háború.

Azután pedig a kivándorló parasztságot követte a kivándorló — azaz repatriáló intelligencia. Megfogyatkozott számban, de erősen áll Szatmármegyében őrt kulturája védelmében a magyarság s e heroikus küzdelem ben eminens érdemeket szereztek maguknak a nagybányaiak, akikről az egész ország példát vehetne: hihetetlen áldozatokkal tartják fenn a világhírű művésztelepet.

A régi vár nyomai

Nagybányát már a rómaiak idején is ismerték, mint bányatelepet. Községként II. Géza óta szerepel, aki 1142-ben bányászattal foglalkozó szászokat telepített le. Nagy Lajos 1374-ben megerősítette Nagybányát kiváltságaiban és jogaiban, s a város jogait Hunyadi János és Mátyás király is kiterjesztették. 1411-ben Brankovics György szerb despot birtokába került, aki Belgrádról kapta cserébe. 1459-ben már vára volt, amelynek maradványai a város déli részén még fennállnak. Ezt a várat Szilágyi Erzsébet bírta s a monda szerint egy ma is álló boltíves földéri házban lakott a fejedelemsasszony. A ház földszintjén ma üzlet van, emeletén bank.

Aránylag kis városnak látszik Nagybánya, pedig 36346 kat. hold területet foglal el és közel tizenháromezer lakosa van, ámde ezek közül mindössze csak hétezer tud írni és olvasni, tehát a lakosság mintegy ötven százaléka analfabéta. Annál több a nép között az alkoholista. Szombati és vasárnapi napokon rendszeren holt részegen buknak ki a lelkisötétség legmélyén feitrengő páriák a pálinkamérésekből s a közeli falvakban még nagyobb az alkoholizmus pusztítása.

Küzdelem az alkohol ellen

Már tíz évvel ezelőtt társadalmi mozgalom indult az alkoholizmus ellen, de eredményre nem vezetett, mert az akkori magyar kormányt magasabb politikai kérdések foglalkoztatták s az alkoholfogyasztás az állam kasszáját és hízaltta, a falvakban pedig a román pópák bérelték a pálinkaméréseket és ő ellenük az akkori zavaros időkben senki sem mert tenni semmit.

Hiszen Nagybánya városával annyira nem törődött senki, hogy három magánbánya opcióját a tulajdonosok nyugodtan játszhatták át egy belga konzorcium kezére, amelynek tudomásom szerint ma is érdeklősége van több nagybányai aranybányánál.

Bármennyire kulturátlan és alkoholista is a nagybányai munkás, napszámos és kisiparos, az őstermelő paraszt józan, dolgos és tele van pénzzel. Az igaz, hogy a drágaság itt nagyobb, mint Nagyváradon, pedig a híres nagybányai gyümölcs ezidén olyan gazdag terméssel örvendeztette meg a bányaiakat, amilyen hosszú évek óta nem volt. Mégis, egy kg szőlő 18—22 lej, egy kg körte 8—10 lej csak az alma olcsóbb, 2 lej darabja. A gabona mázsája 700 lej itt is, de ez maximálva van. Nagyon bő volt a kukorica termés, ami

nek főleg a sertéshizláló gazdák örülnek — és a román paraszt, aki ma is máléból él a kukorica lisztből süti kenyerét.

A patika előtt

Amit messze földön nehéz megtalálni, ami tíz évvel ezelőtt is ismeretlen volt Nagybányán: ma itt politikai szélcsend és béke honol. Legalább is — senki sem mond mást. Dr. Pop Camil primárt és Veres rendőrfőnököt általában szeretik és csak jót mondanak róluk. Talán azért, mert néha ők is odaállnak a patika elé politizálni, ahol évtizedek óta Glaviczky, Károly és Szőke Béla, a népszerű plebános viszik a szót.

Ők is, mint a többi őslakók, igazi lokál patrioták. 1896. óta, mikor Hollósy festőiskolája először jött Nagybányára, a lakosság te kintéyes része a nyaralókból él. Megtanulták az idegenforgalmat becsülni és — csak azt szeretik, — aki pénzt hoz a városba.

Minden régi ismerős megörült, amikor meglátott: »Most itt marad sokáig?« Es megnyult arccal vették tudomásul, hogy csak egy napig maradok. Amikor pedig kérdészködni kezdtem, begombolóztak. Nem nyilatkoznak. Se jót, se rosszat. Rosszat nem is lehet mondani Bányáról. Nem is szabad. »Árt kérem a nyaralóváros jó hírének.«

— Olyan jól él itt a románság a magyarsággal?

— Hát kérem, megvagyunk... ez rendszeren a válasz.

Es van benne valami igazság. A románok megtanulták Nagybányán becsülni és tisztelni a magyart — mert művészei tiszteletet és becsülést szereztek számukra. Es senkinek se jutna eszébe, hogy a városháza faláról eltávolítsák a régi márványtáblát, melyen aranybetűk hirdetik, hogy

Itt halt meg
Petőfi Sándor
1847 szept. 3-án.

Ennek az a története, hogy amikor Petőfi Erdődön feleségül vette Szendrey Juliát, 1847-ben jött ide nászutra s a mai városháza egyik emeleti szobájában töltötte nászszökáját. A szobában ma hivatalos helyiség van és akták töltik meg.

Idb. Lendvay Márton szobra is áll a Lendvay-téren s ha román színészek jönnek, a városba, soha sem mulasztják el megnézni a híres magyar teatrista szobrát.

Az utolsó magyar nyelvű iskola

Mégis, van valami, ami fájó sebet ütött a békét kereső nagybányai magyarság lelkén. Ez az iskolaügy és az agrárreform.

Az állami iskolákban teljes erővel folyik a romanizálás, felekezeti iskola pedig ma már csak egy van, a református elemiiskola. A minoriták — mivel a földreform mindenükből kiforgatta őket, — kénytelenek voltak iskolájukat megszüntetni. Erre az elhatározásra még az is kényszerítette a rendet, hogy az iskolájukba olyan kevés növendék jelentkezett, hogy nem tarthatták fenn tovább. Ennek az a magyarázata, hogy Nagybánya őslakosai kálvinisták. De mivel nagyrészüket állami tisztviselő, kénytelenek gyermekeiket az állami iskolákba iratni, hogy az állam nyelvét elsajátíthassák.

A földreform óriási pusztításokat végzett Nagybányán és amit a művészet létrehozhatna itt, a lelkek megértő közeledését a földosztás kiáltó hibái teszik tönkre. Vannak birtokok, amelyekből annyit sem hagytak régi tulajdonosaiknak belőlük, hogy megélhesse nek — viszont az új földtulajdonosok nagyrésze tudatlan, tanulatlan, analfabéta paraszt, aki nemcsak hogy nem igényelt földet, de a reáitukmált birtokból nem is tud mit kezdeni. Ahol ilyen »agrárkulturát« teremtenek, ott lehet-e nyugodt gazdálkodásról szó? Nem.

A parasztság azonban megoldotta a helyzetet. Nagyon sokan vannak, akik a földreform által elrabolt földjüket bérbe veszik az új tulajdonostól és tovább gazdálkodnak rajta, — de természetesen, hogy ezzel megdugul a termés, megdrágul az élet s ezért aránytalanul nagyobb ma a drágaság Nagybányán, mint aminő 10 évvel ezelőtt volt (h. ő.)

Két ügyes kifutóleány

azonnalra felvétetik a

„BRASSÓI LAPOK” kiadóhivatalába.

HIREK

Péntek, szeptember 19.

Katolikus naptár: Január vt. (kántorbőjt). — Protestáns naptár: Szidónia. — Görög naptár: szeptember 15. Mihály csodatétele. — Izraelita naptár: 5684. Elul 20.

A nap kel 6 óra 1 perckor, nyugszik 18 óra 19 perckor.

Legközelebbi holdváltás: utolsó negyed szeptember 21-én 5 óra 35 perckor.

Időjárás: Jórészt felhős idő, jelentéktelen esőkkel, némi hűsüléssel.

Spanyoljárvány.

A hatósági főorvos, akihez felvilágosításért fordultunk ebben a nyavalyában, rekedten kijelentette, hogy nincs hivatalos tudomása a dologról, mivel az oktatást csak a jövő nyáron fogják kézbesíteni, ellenben magánúton mindenről alaposan informálva van, amennyiben két napja egyebet sem tesz mint — ki-szalad. Magyarul: spanyol beteg. Csodálatos, hogy ez a kényszerkifutási stádium miért hoz mindenkor csak Primo de Rivera tábornok házájára dicsőséget, hisz nekünk Erdélyben az utóbbi hat esztendő folyamán legalább tizenhét-szer volt alkalmunk magunkon tapasztalni az influenza csikorgó tüneteit, holott tudomásunk szerint nem vagyunk spanyolok, hanem romániai kisebbség vagyunk.

Brassóban néhány napja újból pusztít a spanyoljárvány.

Egy úr védekezni próbált ellene. Hogy így meg úgy, neki nincs egy percnyi felesleges ideje sem a hivatala miatt. S mivel a kór bacilusai a levegőben koróznak, fenti úr inkább lemondott a levegőről.

Két percig nem vett levegőt (valószínűleg erre sem volt ideje). Tovább nem bírta.

Muszáj volt neki is — lélegeznie.

Ezért mintsem megfulladjunk a jó kárpátaljai léggel együtt, ajánlatos inkább beszívni a bacillusokat és kedves hozzátartozóit is. Erre azután (ha semmi nem jön közbe) spanyolok leszünk. Több, mint valószínű, nem pusztulunk bele az elég barátságos lefolyású járványba, kórházba sem kerülünk a legrosszabb esetekben is ráadjuk magunkat a sportra. Tíz és fél másodpercről tízre fogjuk kikerekíteni a sikfutás világbajnokságát. Ezt még kiheveri a világbajnokság.

Mégis van egy védekezés.

A szesz.

Ha berugunk, nem leszünk beteg magyarok. Sem beteg spanyolok, sem spanyol betegek. Csak örült spanyolok. (s. i.)

— Pénteken Szászrégenbe utazik a király. A helybeli vasúti üzletvezetőség körében arról értesülünk, hogy Ferdinánd király pénteken Szászrégenbe utazik. Az udvari vonat csütörtökön este tíz órakor indul el Szinajából és másnap reggel nyolc órakor van Szászrégenben, ahol vadászni fog az uralkodó.

— A nagybányai református templom avatási ünnepélye. Az 1809-ben épült református templom hosszú idő óta kívül-belül tatarozást igényelt. Ajtai Nagy, Gábor dr. gondnoké az érdem, hogy a közel egy millióba került restauráláshoz szükséges összeg egybegyűlt és a mult évben megkezdett tatarozási munkálát a napokban befejezést nyert. Az avatási ünnepély, nagy és előkelő közönség jelenlétében, — melyen más felekezetbeliek is részt vettek — f. hó 14-én délután a csinosan díszített templom falai között folyt le. Az avatáson Sulyok István református püspök is jelen volt s nagy hatása vallásos beszédet tartott. — A magyar hadseregbe tábori püspökké kinevezett Soltész Elemér lelkész utóda: Szaplonczay Bertalan, most azon fáradozik, hogy alapot gyűjtsön egyházi célokra, melyből a háboru ideje alatt elrekvirált harangokat pótolhassa, s az évek óta némaságra ítélt toronyórát megszólaltassa. — Este az István szállodában fényes társasestély követte a felavatási ünnepélyt, melyen a szeretett püspök is jelen volt.

— Thorma János festőművész királyi kitüntetése. Nagybányai tudósítónk írja: A király, Thorma János festőművészt a „Bene Merinti” I. oszt. aranyérmével és aláírásával ellátott díszoklevéllel tüntette ki a festőiskola önzetlen és lelkes vezetéséért. A kitüntetést Cioba vezérfelügyelő, miniszteri kiküldött hozta és tűzte mellére tartalmas beszéd kíséretében, melyet a művész meghatva köszönt meg. A kitüntetés a művészt azon alkalommal érte, midőn a román tanítványok is a festőiskolából, távozásuk búcsuestélyét tartották.

— A nagykarolyi háztulajdonosok a bazársor építése ellen. Nagykarolyi tudósítónk jelenti: Megirtuk már, hogy Nagykaroly városi tanácsa bérbe adott a kereskedőknek egy telket bazársor építés céljára. A háztulajdonosok és egyes kereskedők városszépítészeti, házrendészeti és köztisztasági okokra hivatkozva megfelelezték a bérbeadási határozatot. Egészen bizonyos, hogy az illetékes körök a határozaton nem változtatnak, mert a városnak minden szempontból emiatt érdeke a bazársor felépítése.

— A brassói magyar dalárda. A brassói magyar dalárda értesíti választmányi tagjait, hogy péntek este 8 órakor rendes próbahelyiségében rendkívül fontos választmányi gyűlést tart, amelyre kéri a tagok pontos megjelenését.

— Halálos szerencsétlenség a marosvásárhelyi királykúti anyagbányában. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi Királykút mellett van a helybeli kályhások homokbányája, amely egyébként a város tulajdona. A kitermelés a bányában rendetlenül és szakértői ellenőrzés nélkül folyik és így történhetnek meg az olyan szerencsétlenségek, mint amilyen tegnap is volt. Varga József vasúti őr fia tegnap ökrös szekérrel ment ki a bányába homokért, azonban alig kezdett a szekér megrakásához, a homok leomlott és a gyermeket ökröstől, szekerstől együtt eltemette. A kislíut holtan húzták ki a beomlott föld alól.

— Kétszáz milliós sikkasztás. Bécsből jelentik: Nagyarányu sikkasztás nyomára jöttek rá a Waren Industriebedarf Rt-nál. A cég prokuristája Herman Sophie kétszázmilliót elsikkasztott és megszökött.

— Károly trónörökös hosszabb kihallgatáson fogadta a Brassói Lapok munkatársát. A Brassói Lapok tegnapi számában megjelent cikkemre vonatkozóan kijelentem, hogy a nyilatkozatot mint a Züricher Tagesanzeiger romániai tudósítója kaptam a trónörökös öfenségétől. Tyrnauer István.

Mi a magunk részéről megállapítjuk, hogy a hozzánk cím nélkül érkezett cikkre azért írtuk a fenti címet, mert nem tudtuk, hogy a nyilatkozatot munkatársunk milyen minőségben kapta.

— Botfalun is megáll a gyorsvonat. A brassói vasutigazgatósághoz központi utasítás érkezett, amely szerint a Bukarest felé haladó 202. számú gyorsvonatnak ezentúl Botfalun állomáson is meg kell állnia.

— A brassói izraelita hitközség köréből. Az imaszekek bérbeadása szeptember 21-én kezdődik meg az árvaház-uccai templom hátsó csarnokában s tart naponként délelőtt 9—12 és délután 3—5 óráig. A régi bérlők elővételi joga az első három napon fentartatik. Az esetleges hátralékok előzetesen egyenlítendőek ki. Az elnökség.

— Helyreigazítás. Gmeiner Lujza zongoraestélyét ma fogja megtartani és nem amint ezt tegnapi számunkban tévesen közöltük, f. hó 16-án.

— Rablóátadás a főváros közepén. Bukarestből jelentik: Tegnap éjjel három órakor N. Constantinescu Str. Apollodoron lakó fiatalember egy barátjával haza felé tartott. Mikor a központi áru-csarnokokhoz értek, észrevették, hogy gyanus árnyékok követik őket. Constantinescu megfordult épen jókor ahhoz, hogy megragadja egy férfi kezét, aki egy hosszú késsel hátulról le akarta őt szurni. A támadás nem sikerült, azonban Constantinescu mégis megsebesült jobb kezén. Időközben barátjának sikerült elmenekülnie, ő is utána futott, a rabló pedig más társával együtt üldözőbe vette őket. Izgalmas menekülés után végül a Calea Victoriei közelébe értek, ahol a rablók abba hagyták az üldözést. A rendőrség nyomoz az éjszakai támadók után.

KAVIAR A LEGJOBB HETILAP

— Aki végigsírja saját temetését. Nagybányai tudósítónk jelenti: A Nagybányai félóránnyira fekvő Lénárd falván saját házában lakott egy özvegy asszony: Ardeleanne, született Sarmasaghiu Mária, aki tekintettel korára — 62 éves — és talán egy kicsit meghibbant elméjü is, — megrendelte egy nagybányai temetkezési vállalkozónál, a saját temetését, — egy próbatemetést, melyen ő maga is jelen volt, a gyász kísérettel együtt. A koporsón ékeskedett aranyos betűkkel a megboldogulandó özvegy neve s benne volt a szemfedél, a koporsóból kicsúngó csipkével, csak a halott hiányzott belőle, de ő is ott volt a sirató gyász kíséret között és hűsították bőségesen a könnyei. A gyászkocsi a falu végén megállt, feltették az üres koporsót és megkezdődött a temetési szertartás. Volt búcsúztató is, melyen az özvegy érdemei kifejezésre jutottak. A gyász kíséret tagjai között kiosztották a szokásos „pománát”, másfélszekér kalácsot, 30 liter szeszt és 50 darab törülközőt. A temetési menet a faluból Nagybányára jött, az özvegyet, miután már előbb eladta a házát, a városban új lakás várta, — nem a temetőben, hanem egy rokonánál, a koporsó és szemfedél pedig padlásra került és várja gazdáját, ha majd valamikor behunyja valóban szeméit.

(*) Nincs ember, aki ne tudná, hogy ki „Ö”. „Ö” a vidámság, a jókedv királya. „Ö” ég és föld között 7 felvonásos burleszkben játszik vasárnap a Modern Mozgóban.

— Az osztrák fém munkások sztrájkja. Bécsi munkatársunk táviratozza, hogy a fém munkások sztrájkja ügyében keddre meg egyezés várható. Ugyanekkor sztrájkba lépnek azonban Alsó- és Felső-Ausztria, Salzburg és Gráz fém munkásai.

— Zseblovajok garázdálkodása a vonatokon. Folyó hó 9-én, kedden este tíz órakor a Kolozsvár—brassói személyvonatra való felszállás közben Bodó Ferenc tanár zsebéből 20.000 lejű loptak ki. A pénz (35 drb. 500 lejes és 25 drb. 100 lejes) egy, a gyulafehérvári püspöki hatóságnak címzett, használt borítékba volt zárva. Ha valaki bármily csekély adattal is szolgálhatna az esetre vonatkozólag, szíveskedjék megírni Bodó Ferenc főgim. tanár, Gyulafehérvár, 2. Cetate címre. — Valóban türhettelen, hogy a vonatok rossz világítása miatt az utasok vagyona egyáltalában nincs biztonságban.

(*) Nincs ember, aki ne tudná, hogy ki „Ö”. „Ö” a vidámság, a jókedv királya. „Ö” ég és föld között 7 felvonásos burleszkben játszik vasárnap a Modern Mozgóban.

— Akik rossz vonatra szállnak. Végzetes szerencsétlenség történt tegnap Brassó közelében. A Kolozsvár felé igyekvő 427. számú személyvonatra Brassóban felszállt két asszony, akik Barcarozsnyóra akartak utazni. Amint elindultak, megtudták, hogy rossz vonatra szálltak fel, s ezért mindketten kiugrottak a teljes menetsebességgel haladó vonatból. Egyikük súlyos belső sérülést szenvedett, s a kerekék jobbkezeről két ujját leszelték, a másik asszony a fején sebesült meg.

(*) Akar minőséget és árat illetően jól járni? Vásároljon a Klein József és Fia cégnél.

— Feltékenységből megölte a barátját. Nagyváradai tudósítónk jelenti: Ersemjénben Lorenc Ferenc és Pomer Zsigmond falubeliek szemet vetettek a falu szépségére és egy idő óta haragos szemmel nézték egymást. E héten az uccán találkoztak a haragosok, s kibékültek, majd egy kis mulatságot rendeztek, amelyen összeszólalkoztak és Lorenc Ferenc kést rántva többször hasba szurta Pomer Zsigmondot, aki eszméletlenül terült el. Halálos sebeivel a nagyváradai kórházba szállították.

(*) Nincs ember, aki ne tudná, hogy ki „Ö”. „Ö” a vidámság, a jókedv királya. „Ö” ég és föld között 7 felvonásos burleszkben játszik vasárnap a Modern Mozgóban.

— Gmeiner Lujza mai zongoraestélyéhez. A művésznő gazdag és csodálatos programmal lép a közönség elé. Mozart dramatikus C-moll fantáziájával kezdi meg műsorát, majd a zongorairodalom két legnagyobb alkotása következik: a romantika gyönyörű zenedarabja, Schumann nagy C-dur fantáziája (minden idők legnagyobb zongoraművészeinek, Liszt Ferencnek ajánlva) és Liszt hatalmas, sötét H-moll balladája. A szünet után Chopin négy részes híres B-moll szonátája, a nagy gyászindulóval és befejezésül Fismolnocturno és Chopin barcarólája. A még hátralevő csekély számú ülő és állóhely a Klingsor koncertirodánál kapható.

— **Modern Mozgó.** A várva várt »Asszony-szívek« meghozta a hozzáfűzött remény és sikert, a bemutató közönsége gyönyörködve nézte Várkonyi Mihály Mary Kid, Vándori Gusztáv pompás művészi játékát. Szombaton fut utóljára az »Asszony-szívek«. Vasárnap nagy kacagó est »Ó« Harold Loyd »Ó ég és föld között« című amerikai burleszkben kacagtatja meg a közönséget.

(*) Szabásmintás divatlapok legújabb számai megérkeztek a Brassói Lapok könyvosztályába Die Schöne Wienerin 30 lej. Record 30 lej. — Megrendelhető utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett. Visszonteladónak megfelelő rabottat adunk.

— **Apolló Mozgó.** Az Aldo (Sonja) ma utóljára kerül bemutatásra, mely film nagy tetszést keltett a közönségnél. Pénteken és szombaton »Atlantida« film kerül bemutatásra, Stacia Napierkowska a pétervári és párisi operák ismert primaballerina főszerepben.

(*) Jó minőségű áruk és meglepően olcsó árak jellemzik a Klein József és Fia cég végeladását. Tökeletes szabásu ragiánok csak NEUMANN-nál.

— **Uj könyv.** A Freudizmus után. — Bevezetés Adler Alfred individual-pszichológiájába. Irta dr. Kahána Ernő. Ára 50 lej. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától, Brassóban. Kapható minden könyvkereskedésben.

(*) Orvosi hír. Dr. Nagy László orvos rendelőjét Arvaház-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte át. Fogad: Bel, bejáró- sebész és vér (nemi) betegségeket. d. e. 10—1 és d. u. 3—4-ig. 2100

— **Hegedűórákat** megint ad szeptember 15-től, Dr. Berkovits. Jelentkezni naponként délután fél 2—3-ig, Lakatos-ucca 2 a alatt.

Egy rossz diák álma

Vásott, rossz kölyök voltam diákkoromban és így érthető, hogy tanárain és tanítóim nem igen kényeztettek el; sőt néha nagyon is keményen törték le egyéniségemnek ugynevezett tüskéit. Szertelen érzésű gyerekszívem bizony csöppet sem lelkesedett a tanárokért, akiket akkoriban, nagyképű, tudákos és rosszindulatú lényeknek minősítettem és egy-egy jól irányzott szekunda, vagy osztálykönyvi megróvás után tehetetlen dühömben rémes és kegyetlen megtorlásról álmodoztam. Az atyai szigor bőkezűen adagolt pofonzuhatagja nagy csomó gonosz indulatot rebbentett fel a lelkemben és ilyenkor nekivadult fantáziám nyargalva, bosszút lihegve rohant előre az időben. Biztosra vettem, hogy tanárain által nem méltányolt fényes tehetségeim révén egy csomó zajos költői és drámaírói siker után okvetlenül kultuszminiszter leszek és akkor... akkor ütött a boszu órája. Elképzeltem, hogy én, a világhírű író, hatalmas miniszter, a minden tanárok és tanítók ura egy komor teremben magam köré gyűjtöm az összes volt tanárainkat és főlényem, erőm és hatalmam biztos tudatában megkezdem velük a rémes exament úgy, a hogyan azt ők csinálják.

Gyűlölködő fantáziámban így képzeltem el a borzalmas vizsgálat lefolyását:

Halálos csend. A tanárok sápadtan ülnek a padosorokban és vacogó fogakkal, visszafojtott lélekzettel lesik minden mozdulatomat. Szemükben félelem, alázat és könyörgés, reszkető ujjakkal tankönyveket lapoznak. Én merev és hideg vagyok, mint a porcellán, tekintetem a vesékbe dőf, mozdulataim gögősek és kegyetlenek. Hangom végigsívit a termen:

— Haluska professzor ur, a matematika tanára, álljon fel!

Haluskának roskadoznak a térdei. (Ahá! Ugye most drukkolsz öregem, ugye akkor engem rázott a hideg előttem és te voltál az, aki minden évben megbuktattál. Na megállj csak!)

— Szavalja el nekem tanár ur az »Ős Kajánt« Ady Endrőtől.

Diadalmasan nézek a matematika professzorának megriadt szemébe:

— No mi az, nem készült? Persze, lányok után szaladgálni, azt tud, korcsmákban dorbézolni, színházba járni, kifecsközött agyvelejű írók pornográf műveit olvasni, futballozni, lóversenyezni — azt igen és tanulni nem? Meg fog bukni öregem, osztály ismétlésre! Meg-buk-ta-tom, érti? Leülhet!

Azután vijjogva és kéréssel telően sorba examinálom a többieket is. A latin tanára ráordítok, tarison nekem szakelőadást a rádióról; a történelem-szakost a másodfoku egyenletekről faggatom; a fizika tanárt megkérem, énekelje el Tosca nagyáriáját; a tornatanárnak a történelmi materializmusról kell felelnie; a rajztanár a gyűrűhintán produkáljon nyaktörő mutatványokat... Az igazgató zokogva fog könyörögni:

— Kegyelmes uram, ne bántson bennünket, belátjuk, hogy gonoszak és igazságtalanok voltunk, amikor Önt, az irodalom és a haza büszkeségét számtanból és latinból megbuktattuk és ígérjük, hogy soha senkinek sem fogunk többé szekundát adni. Keservesen tapasztaljuk most, hogy mit jelent diáknak lenni, csak ez egyszer kegyelmezzen nekünk, nem magunkért, hanem a gyermekeinkért, mert kegyelmes uram őket bünteti, ha mi alásunkat, kenyerünket elveszítjük. Könyörüljön rajtunk...

És az én gyermekem, jó szívem meglágyult az ősz pedagógus zokszavára. Szeliden, kiengesztelve és nagylelkűen szónokoltam el a következőket:

— Gyermekeim! Ez a mai kemény és keserves lecke szolgáljon mementóul eddigi bűneitekre. Ne feledjétek el ezt a napot és tanulságul szűrjétek le belőle a jövő programját: ne virgáccsal, hanem szeretettel és megértéssel nyuljatok a gondjaitokra bizott generáció hajlítható lelkéhez; ne a kalkulálás és klasszifikálás legyen a végcél, hanem az, hogy derék, szorgalmas és produktív emberanyag kerüljön ki a kezetek közül a Haza öröme és Isten dicsőségére. Ugy legyen.

Az összes tanáraink meghatottan csókolgatták a kezeimet és mindnyájan ígérték, hogy megjavulnak. Én pedig büszkén és szereplésemről elragadtatva távoztam diadalom színhelyéről — és másnap elkeseredetten fogtam hozzá a pótvizsga anyagának bírlásához. Mert Haluska tanár ur nagyon szigorú ember...

Megdöbbenve tapasztalom, hogy az én boszuszülte, csacsi gyermekálmom az a naiv és groteszk film, amelyet a Gyűlölködés nevű operatőr pergetett le annakidején fantáziám hófehér vásznán — most szörnyű és komoly valósággá vált Erdélyben. Ott drukkolnak a kisebbségi tanítók és tanárok az iskolapadokban és erdélyszerte folyik a rémes examen: vizsgztatják a tanítókat. A szekundák jegyzésében megfáradt kezek most reszkelve lapozgatnak a tankönyvekben, a szemek ijedten és könyörögve tapadnak a sorukat klasszifikáló kezekre; idős családapák visszafojtott lélekzettel, szívdobogva lesik: megbuktak-e a vizsgán, vagy sem. Mert ha megbuktak, életismétlésre buktak: kezdhetik előlről az öregség felé hajló életüket...

Hitetlenül és megzavarodva állok a megvalósult diákaálmom szörnyű víziója előtt és — hiába — nekem beszélhetnek az ellenzéki lapok a kormány erőszakos iskolapolitikájáról, a kisebbségekkel szemben megnyilvánuló nemzeti ség türelmetlenségéről, meg miegymásról. Én érzem, tudom, hogy ez nem lehet igaz! Itt az történik tisztelt polgártársak, hogy Anghelescu miniszter is megbukott annakidején számtanból, meg latinból és most, hogy kultuszminiszter lett, minden tanárok és tanítók ura — hát egyszerűen végigjárta azt a megtorló komédiát, amelyet én megálmodtam. Majd meglátjátok, hogy az examen végén egyszer csak feláll majd Anghelescu miniszter és szép szeliden, kiengesztelve elmondja azt a szónoklatot, amely így kezdődik: »Gyermekeim!«

És akkor az összes kisebbségi tanítók és tanárok megkönnyebbülten fognak fel lélegzeni. Ki fogad velem, hogy ez így lesz? Így kell lennie, mert különben a miniszter ur megint megbukik.

Gárdos Sándor.

TANÜGY

— **Felekezeti iskolák csak kormányengedéllyel alkalmazhatnák tanerőt.** A felekezeti iskolákról Anghelescu miniszter nemrégiben azt mondotta, hogy azoknak ügyét és az államhoz való viszonyát közmegegyezésre kívánja rendezni. Hogy ez mennyire felel meg a valóságnak, mutatja az, hogy a legújabb rendelkezések szerint az állam abba is beleszól, hogy a felekezeti iskolák kiket alkalmaznak tanárként és kereken kimondják, hogy a kormány engedélye nélkül a kisebbségi iskoláknak nincs joguk tanerőt a közoktatásügyi miniszterium engedélye nélkül alkalmazni. Erről a kolozsvári tankerületi igazgató 7005—924 számú rendelkezést intézett az illetékes egyházi hatóságokhoz és közölte velük, hivatkozva a közoktatásügyi miniszterium július 26-án kelt 67078 számú rendeletére, hogy a kisebbségi iskoláknak nincs joguk tanítót vagy tanárt alkalmazni a közoktatásügyi miniszterium jóváhagyása nélkül.

— **A brassói román kat. polgári fiúiskolában** a beiratások folyó hó 20-ig tartatnak délelőtt 8—12 óráig. Beiratkozhatnak bármely keresztény felekezethez tartozó magyar anyanyelvű tanulók, akik az elemi iskola IV. osztályát jó sikerrel végezték.

SPORT

Memento az FSSR-nek

Vessen véget a nyíltá fajuló profesz-szionizmusnak

Országos focisportunk emelkedése magával hozta mindazokat a betegségeket, melyek a csapatok színvonalának mesterséges emelésével járnak. A regát sportja eleinte igazán az ideális amatőr álláspontot vallotta oly annyira, hogy a játékosok minden felszerelését és kellékét is saját maguk szerezték be. Az erdélyi csapatokkal való verseny azonban, melyet fejletlen sportjával nem bírtak felvenni, csakhamar megváltoztatta a helyzetet. Eleinte igyekeztek erdélyi játékosokat szerződtetni, majd egész bevándorlása indult meg a német, de különösen a magyar játékosoknak. Nem akarunk álmatörizmusról írni, — mert sajnos, a metely már oly nagy, hogy nehéz a küzdelmet ellene felvenni. A valóság az, hogy az elvakult klubfanatizmus céljai elérésére minden eszközt alkalmaznak talál. Erthető az igyekezet az egyesületnek, hogy jobb elemekkel erősítve csapatjukat, módot nyujtsanak játékosaiknak a tanulásra és ezáltal általános sportértéküknek emelésére. de a mit most látunk Bukarestben, az minden mértéket meghalad.

Egyes egyesületek, melyeknek mindegyike mögött egy-egy bank áll, egyszerűen megbizottakat utaztat kik formális pénzügyi egyezségeket kötnek, így csábítva el az egyes jobbnévű játékosokat. A raffinált csalók minden készségével nyomok hátrahagyása nélkül működnek. Legújabb működési terük Brassó volt, hol Nagy Ferenc Coltea és Tomecsko József Brasovia játékosokat csábították Bukarestbe. A jövő titka, hogy ezek a Romcomit bank csapatában, a Blank bank csapatában, a Triumfbank vagy a részvényalapon álló CFR csapatában fognak-e működni.

Nyílt titkok ezek a dolgok, de nem sikerül, vagy nem akar sikerülni a hathatós fellépés e garázdálkodások ellen. A szövetség minden eszközt kell megragadjon, hogy a fejére hágjon ennek a veszedelmes kigyónak, mely amatőr sportunk életére tör. Mert végük a tényt. A sport célja az, hogy erős, egészséges nemzedéket adjon a hazának s nem pedig az, hogy egyes pénzemberek perverzítését szolgálja, amely a lóversenyek helyett most a fizetett kétlábu csikók futtatásában nyeri tobzódását és kielégülését.

(x) **Románia evezősbajnokságai.** Az országos vízisportbizottság az aradi kerületet bízta meg Románia első evezősbajnokságainak megrendezésével. A verseny szeptember hó 28-án zajlik le a Maroson. Versenyszámok: Shift, double kormányossal négyes és nyolcas. Táv 2 km. A verseny keretében nem regatta hajók részére a következő nem bajnoki számok kerülnek rendezésre: Shift, double, és vegyes double (két evezős hölgy és kormányos férfi.) A versenyt a kerület rendezi.

A gólkirály. Futball-regény. Irta: Pánczél Lajos. Ára 35 lej. Megrendelhető a »Brassói Lapok« könyvosztályától Brassó, Kapu-u. 64-66.

KÖZGAZDASÁG

Magyarország gazdasági csere-egyezmény tárgyalásai a szomszéd államokkal

Az ősszel megalakuló keleti kampány érdeklében minden közép-európai államra nézve fontos a mielőbbi megállapodás — Ujra előtérben a kelet-európai gazdasági konföderáció kérdése

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A népszövetségi kölcsönakcióval kapcsolatban stabilizált koronánívó megteremtette végre azt az általános helyzetet Magyarországon, amelyre a régóta szükséges szomszédállamközi együttműködést meg lehet építeni. Igaz, hogy egyes — különösen Csehszlovákiából indult — politikai és gazdasági ráncrohanások okozták a magyar gazdasági élet máig tartó ingadozásait, jól emlékezve a legutóbbi Prágából rendezett és irányított koronarombolásra, amiért az egész Dunamedence kárára Magyarország átmenesztő hivatását nem tudta teljesíteni a nyugat-keleti nemzetközi forgalomban. A politikai céloknak azonban a most ülésezett népszövetség is új, egészségesebb irányt szabott meg, főként azzal, hogy Benes dr. cseh külügyminiszter határozott utasítást kapott Genfben a volt monarchiából lett államok szoros gazdasági együttműködésének kiépítésére. Megkezdődtek tehát a tárgyalások a magyar kormány, régen tett ajánlatai alapján Romániával, Jugoszláviával és Csehszlovákiával, amelyek folyásáról teljesen beavatott helyen a következők szerint informáltak a Brassói Lapok munkatársát:

Magyarországot nem lehet kikapcsolni Kelet-Európa forgalmából

— A politikai feszültség a nyugati hatalmak imperialista-demokráciájának józanodásával kezd a valóságban is enyhülni végre Európa keleti felén, ahol a feltétlenül körülzárkózottság hat esztendeje alatt sikerült az egymásra utalt államoknak egymást elszegényíteni és Magyarországot, amely a trianoni vereséget is alig bírta el, teljesen a tönkre szélre nyomni. Pedig Magyarország mai csonkaságában is megmaradt annak a fontos és elkerülhetetlen geográfiai területnek, amelyre a nyugat-keleti kontinentális forgalomnak szüksége van. Helyzetünk értékét mi jól felismertük és számtalanszor kínáltuk fel ezt az értéket a szomszédállamoknak a népek kiegyenlítése és együttműködése érdekében.

— Ismeretes, hogy időközben folytak már gazdasági tárgyalások az összes kelet-európai államok között, sőt létesültek több-kevesebb hatályú megállapodások is. Ezek azonban távolról se foglalták magukban azt az anyagkomplexumot, amelyvel minden téren rendezhették volna a szomszédállamoknak egymáshoz való viszonyát. A legsürgősebb tárgyban vannak csak provizoris egyezmények, amik legtöbbjét még nem is ratifikálták.

Románia nem ratifikált

— Így, Romániával ez év márciusában lejeztek be a kereskedelempolitikai (vasúti, hajózási, transzítói, kölcsönfinanszírozási, rekompenzációs árucsereregyményi stb.) tárgyalások a legbarátságosabb megértés szellemében, a kölcsönös legnagyobb kedvezménynyújtás alapján. A megállapodások jegyzőkönyveit azonban Románia még nem ratifikálta, így a viszonyosság a két állam közt a mai napig se áll fenn és az együttműködés csupán azokon a laza kapcsolatokon keresztül történik, amiket esetenként, multhatatlan szükségéből építettek meg (a nagyváradi forgalmi paktum, a porto-rosei postai egyezség, az utlevélügy, a bukaresti rekompenzációs gabona-, fa- és vágómarha szállítási egyezmény stb.)

Csehszlovákia elzárkózása

— Ugyanez a helyzet a Csehszlovákiával való vonatkozásban. A magyar és cseh delegátusok még 1922. november 22-

én fejezték be Prágában tárgyalásaikat és kötötték legnagyobb kedvezményű, kölcsönös értékű kereskedelmi szerződést. Ez az egyezség-okmány sincs ratifikálva még a cseh »várakozó« politika miatt.

— Kedvezőbb a helyzet Jugoszláviával, mert az ez évben befejezett gazdaságpolitikai tárgyalások eredményét ha nem is ratifikálták még, de július 1. óta kölcsönös jegyzékváltás alapján ideiglenesen joghatályba léptették.

Megindult a Dunamenti államok keleti kereskedelmi akciója

— Ma aztán a szükség végső pillanata érkezett el arra, hogy a volt monarchiából alakult és megnövekedett szomszédállamok rászánják magukat Magyarországra bekapcsolására. Erdekeiket ugyanis ki kell terjeszteniük a balkáni és az időközben konszolidált távolabb-keleti piacokra azért, mert az angol, francia, amerikai tulprodukció mellett ermelésüknek nyugaton nincs értékesítési tere. Közös elhatározás alapján tehát a keleti kereskedelmi kampányt most ősszel kezdik meg a Duna-medence összes államai. A transzító-gazdasággal kapcsolatos kérdésekben tehát meg kell építeni egymással egy tartós hatályú kölcsönösségi egyezményt, amelynek előtárgyalásai mindenütt megkezdődtek. Elsőnek Magyarország Csehszlovákiával és Ausztriával jut döntő egyezsége a már folyó tárgyalások alapján. Majd Románia következik, amellyel, ugyancsak Jugoszláviával is, előreláthatóan a kész egyezményeket ratifikáljuk.

Gazdasági konföderáció?

— Igen fontos momentumként jegyzem meg, hogy a cseh külügyminiszternek adott népszövetségi utasítások értelmében ismét felvetődött a kelet-európai Duna-államok gazdasági konföderációjának kérdése. A kérdés körüli lehetőségek komolyak és valószínű, hogy ezért Csehszlovákia, Ausztria, Magyarország, Jugoszlávia, Románia és Bulgária külön bizottságokat küld ki — a kontempláció szerint Bécsbe — közös konferenciára, ahol első ízben fogják közös üléseken egy népszövetségi biztos elnöklése alatt tárgyalni elsősorban a volt monarchia államainak konföderációját. Ebben az állam közösségben mindegyik említett ország egyenlő jogok alapján venne részt, szuverénitását egyik se korlátozhatná. A kapcsolat főképp vámpolitikai alapon épülne meg és az összes közös ügyek felett a központi ellenőrzést a népszövetség küldi e célra alakítandó konföderációs ellenőrző bizottsága gyakorolná.

— A magyar kormány a konföderáció megépítését természetesen minden tőle telhető módon és eszközzel elősegíti a tervet a maga részéről hasznosnak és szükségesnek tekinti. Ugyanez a felfogás uralkodik Csehszlovákiában, Romániában, és Jugoszláviában is, mint az ügyben fontosnak érezték államokban, ahol az illetékesek több nyilatkozatban jelentették már ki konföderációs törekvésüket. (r. o.)

VILLANYSZERELŐ

teljesen önálló munkaerő, magas fizetéssel azonnal felvétetik. Ugyanitt kerestetik 2 gyakoronok a villanyszerelési szakmához, Cím 5802 sz. a. a kiadóban.

A MAI PÉNZPIAC

Szerda, szeptember 17.

A világpiacon a dollár és svájci frank gyengülése mellett a dinár javulása szilárd.

A belföldi piacon tegnap délután tartózkodó irány mellett csak jelentéktelen forgalom fejlődik ki. Az árfolyamok 36.50 lejese svájci franknak felelnek meg. Ma reggel ugyanilyen árfolyamokon indul az üzlet, a zürichi nyitás hatása alatt azonban bizonyos leányhulás áll be. Déli záró árfolyamok: egy svájci frank 36.40 lej, egy font sterling 862, egy olasz lira 8.52, egy dollár 192, egy francia frank 10.50, egy cseh korona 5.77, egy lejért 367 osztrák, illetőleg 400 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárjelben a tegnapi zárlattól való eltérések.) Nyitás: egy dollár 5.30 és egyenyed (1/4), egy angol font 23.70 és egyenyed (1/4 és egyenyed), száz francia frank 28.36 és fél (1/19), száz olasz lira 23.27 és fél (1/7 és fél), száz cseh korona 15.87 és fél (1/2 és fél), száz dinár 7.47 és fél (1/20), száz leva 3.85, száz lej 2.80 (1/2 és fél), tízezer magyar korona 0.69 (1/4), tízezer osztrák korona 0.7474 (—6), száz járadékmárka 126.

— Az osztrák-magyar monarchia háború előtti államadosságainak felosztása az utódállamok között. Bécsből jelentik: A Jóváérteli Bizottság kiküldött albizottsága megállapította, hogy a volt Monarchia háborúelőtti adosságainak fizetési kötelezettségeit milyen arányban kötelesek vállalni az egyes utódállamok. A bizottság a részeket a következőkben állapította meg:

osztrák adósság magyar adósság
százalékban

Ausztria	36.827	1.581
Csehszlovákia	41.7	15.945
Fiume	—	0.748
Magyarország	—	45.733
Olaszország	4.078	—
Jugoszlávia	2.043	14.116
Lengyelország	13.733	0.075
Románia	1.610	21.802

Eszerint a felosztás szerint Magyarország a saját tartozásainak 45.733 százalékat köteles fizetni; Ausztria ennél lényegesen kevesebbet, összesen 38.408 százalékat fizet a volt osztrák birodalom adosságaiból.

(—) Az Astra-gyár csökkeneti üzemet. Az aradi Astragyár igazgatósága jelenti a munkaügyi miniszteriumnak, hogy a munkanélküliség előmozdításának elkerülése végett, s hogy ne legyenek kénytelenek munkásokat elbocsátani, a munkanapok számát hatról ötre szállították le.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

MOTOROK

Szívógáz 30, 40, 70 HP
Benzin 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 és 20 HP
Nyersolaj 10, 14, 18 és 20 HP
Diesel 40 és 45 HP

GŐZGÉPEK

Félstabil 30, 40 és 70 HP
Compoundstabil 50, 70 és 80 HP.

Az összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett.

Kérjen árajánlatot!

Friedrich Testvérek, Timisoara.

ENGBER VIKTOR

villanyvilágítási és erőműberendezések

BRASSÓ, HIRSCHER-UCCA 18. SZ.

TERVEZ ÉS VÁLLAL minden méretű villanyvilágítási és erőműberendezések építését.

Szakszerű és előírás szerinti kivitel garantálva.

Dinamók, villanymotorok, villanyos anyag, stb. raktáron.

Kívánatra költségvetéssel szolgálok.

Szabott árak!

Lelkiismeretes kiszolgálás!

Kérjük látogassa meg

Sucursala **LUCA P. NICULESCU**SSOR. **JOAN MUNTEANU**

Brassó, Fekete-ucca 2 szám alatti üzlethelyiségét

A n. é. közönség megtalálhatja itt

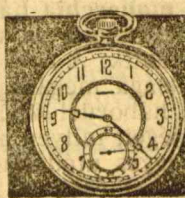
a legkülönbözőbb árukat, meglepően olcsó reklámárak mellett.

Sífon 90 cm. széles	— — — — —	méterenként	36 L-től feljebb
Fehér batist fehérneműnek	— — — — —	"	32 "
Fehér- és színes batist függönyöknek	— — — — —	"	30 "
Karton különböző színekben	— — — — —	"	30 "
Színes barchend	— — — — —	"	30 "
Ingzefirek	— — — — —	"	40 "
Férfi- és női szövetek 140 cm.	— — — — —	"	225 "

Finom férfiszövetek öltönyök, felöltők, raglanok részére, plusz szövetek, barchendek, zefirek, stb. meglepően olcsó árak.

Kérjük a t. vevők közönség raktárunk vételkötelezettség nélküli megtekintését, áruink minősége és áraink olcsóságáról való meggyőződése végett.

990

Longines
7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra

Nagy belföldi biztosító társaság

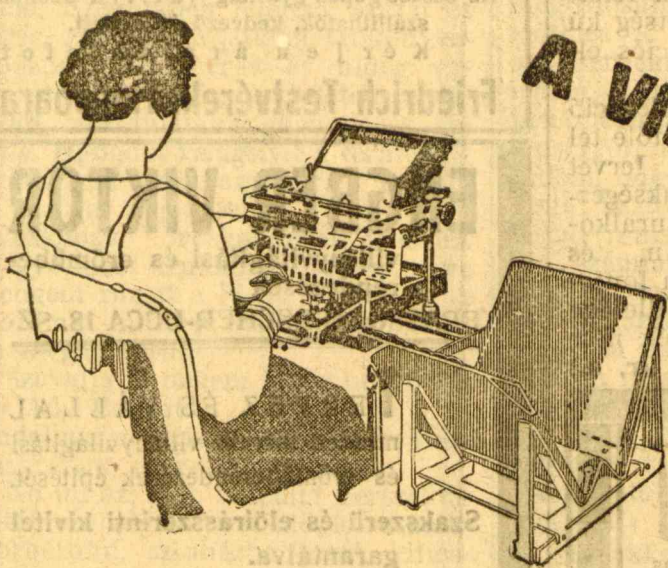
főügynökséget állít fel a Székelyföld és Barcaság nagyobb városaiban és evégből alkalmas

vezetőket és hivatalnokokat keres

belső és külső szolgálatra, kedvező feltételek mellett.

Ajánlatokat kérjük „Existencia” jelígre e lap kiadóhivatalába küldeni.

REMINGTON

A VILÁG

legrégibb
legerősebb
legjobb
leggyorsabb

ÍRÓGÉPE

Kérjen árajánlatot a lerakattól: BRASSÓI LAPOK KÖNYVKERESKEDÉSE, BRASSÓ, KAPU-U. 64-66.

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavállalatának kőrtorgógépén, Brassóban.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

APRÓ HIRDETESEK

Egy szó ára: 3 lei. - Vastagabb betűvel 6 lei. - Állást keresőknek 25%o engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

Személyszállító autó-vállalat. — Jancsó. Telefon 5-30 Brassó, Fekete-ucca 44. 9433

Egy zongora és egy gyermek ágy eladó. Kórház-u. 14. Az emeleten 5786

Egy 5 járatú gőzmalom áll 2 hengerek 3 pár kő és egy víznyomású olajprés berendezéssel e hó 21-én önkéntes árverésen Tulka községben a község házában (Bihar m.) el fogadatni. (Állomás Nagyszalonta) 5785

Nagyaján a vashid mellett fürdő-u. 78 szám alatt 1-2 szobás lakás, csür, istálló kertet együti szeptember 21-én délután 1 órakor árverés után lesz eladva. 5776

Drogeria elénk kereskedelmi városban patika vétel miatt sürgősen eladó Drogeria Gheorgheni. 5772

Eladó ház, Bolonya, Malom-u. 38. 5770

Iroda részére rekeszrakások olcsón eladók. Vár-ucca 63. 5751

Fehérneműt most kell vásárolnia, Wlaat & Wlaat cégnél, ahol a régi mintákat olcsón kiárusítják. 5172

Külön bejárati butorozott szobát keresek azonnalra. Bővebbet a Brassói Lapok kiadóhivatalában.

Gépirásra két hét alatt bárkit megtanítok. másolásokat elvállalok. Kórház-ucca 19, hátul az emeleten. 5480

Kitűnő szemviz előállításához keresek társat. A szemviz gyakorlatilag már számtalan esetben bevált, kezelő orvosok csodálkozására reménytelen esetekben is. Sok köszönő levél magánosoktól, intézetektől stb. Ajánlatok „Csodaszer” jelígre a kiadóba kéretnek. 5455

Csinos családi ház Di-csósztmártonban eladó. 4 szoba, 2 konyha és mellékhelyiségek. Cím 5758 sz. alatt a kiadóhivatalban.

Mielőtt ékszereit adná, győződjön meg, hogy platina, arany, ezüst, briliáns, gyémánt és fém sorokért legmagasabb árakat fizet. 14 karátos arany, 18 karátos ezüst, 18 karátos párlás. Rosenberg M. és szerész, Brassó, Kapu-ucca 18 sz.

Egy használt de jó állapotban levő ponyva megvele kerestek a Brassói Lap kiadóhivatalában.

Iskola- és adatai Haiser-nél Brassó, Fekete-ucca 42 sz.

Intelligens urilány menne uricsaláddhoz kisasszonynak vagy gyerekek mellé nevelőnek magyar nyelvismert. Cím 5800 szám alatt kiadóban.

Magyarul és románul beszélő, 4 polgári vezett intelligens leány, da, vagy nevelőnő áll keres. Vidékre is elmeg. Cím 5799 szám alatt kiadóban.

Házvezetőnek mennék egy öreg ur bármelyik városba. Cím 5798 sz. alatt a kiadóban.

Eladó Brassóban vándorlás miatt egy borbélyüzlet 30.000 le. Értekezni lehet Benz Árt. Irodász, Brassó, lostor-ucca 86.

Elcserelném 1 szobás konyhás lakásomat sonló lakással. Cím reszt-ucca 21a.

34 éves gyermek özvegy izr. urinó 500 lej hozománnyal és bevezéssel férjhez meabsolult uriemberhez, hetőleg Brassóba. Könyvkeppel és teljes mel ellátott ajánlat „Saxonia 34” jelígre Kronstädter Zeitung adóhivatalába kérek krécio biztosítva.

Intelligens zsidó lád felvesz két lakóleányt vagy fiut teljes látással. Zongora és szoba használat. Cím szám alatt a kiadóban.

20462—924. tan. szám.

Hirdetmény.

A brassói vármegyei prefekt ur rendje alapján ezennel közhirrre tesszük, hogy a 18-án és 20-án (csütörtökön és szombaton) délelőtt 8—12 óráig a 41. tüzérezred a Vidébák (Ghimbav) községtől északra fekvő területen a Barcza folyó és Brassó—Méhkerti között ágyuval lögyakorlatot fog tartani.

Ezen okból ezen terület a nevezett módon a lakosság részéről kiüritendő.

Brassó, 1924 szeptember 17-én.

5804

A városi tanács

Képzett fürdőmester

gyakorlott pedicűrös, ki gőz, kád és gyógyfürdők kezelésében gyakorlati tapasztalatokkal bir, mieelőbbi belépésre kerestetik. Román, magyar és német nyelvtudás, józan életmód feltétel. Bizonyítvány másolatokkal felszerelt ajánlatok „Alina” jelíge alatt a kiadóhivatalba küldendő.